

E-book چیست؟

از اختراع رایانه، ترانزیستورها و ابداع اینترنت به عنوان فصل های انقلابی در تاریخ علم یاد شده است. با رواج هرچه بیشتر تاثیر رایانه در جزئی ترین مسائل روزمره، دنیای ما با سرعت هرچه بیشتر به دنیای الکترونیک و دیجیتال تبدیل می شود. کتاب و چاپ و نشر نیز از این راه باز نمانده اند و ظهور نشر الکترونیک به گونه ای که در ۲ یا ۳ سال اخیر شاهد آن بودیم، صنعت چاپ و نشر را دستخوش تحولی عظیم کرده است.

ebook یا کتاب الکترونیکی، پدیده ای کاملاً تازه در این بین است و می رود تا نظام آموزش و اطلاع رسانی را با دگرگونی هایی اساسی مواجه سازد. کتاب های الکترونیکی یا **ebooks** صرفاً نسخه های الکترونیکی مطالب مکتوب نیستند. بلکه میتوانند علاوه بر متن، صوت و تصاویر و ... رانیز شامل شوند. بعلاوه می توانند در قالب فایل هایی که می تواند توسط یک رایانه اجرا شود مانند قالب های **PDF, HTML, Word Text** و فایل های اجرایی **EXE** درآیند.

سادگی اجرا، سادگی جستجو در متن، داشتن قالب زیباتر، منسجم بودن مطالب، امکان عرضه یا فروش ساده تر و سریعتر، داشتن قابلیت افزودن امکانات مالتی مدیا و ... از جمله ویژگی هایی هستند که کتاب الکترونیکی را به عنوان یک رسانه نو پا و رو به رشد از سایر رسانه هایی از این دست ممتاز می گرداند.

نهاد های بسیار زیادی با درک اهمیت این رسانه، به حمایت و گسترش این پدیده نوپا اقدام می کنند که قصد آنها توسعه هرچه بیشتر نشر الکترونیک و بهادادن به این پدیده است. برای مثال، نمایشگاه کتاب فرانکفورت ۷ جایزه سالیانه برای کتاب های الکترونیکی برگزیده اختصاص داده است که شامل جایزه ای ویژه به مبلغ ۱۰۰ هزار دلار می باشد.

اکنون سایت های فراوانی می توان یافت که از نویسندگان دیجیتال استقبال می کنند. انتشارات تجاری **Time Warner** اخیراً از وجود سایت **www.ipublish.com** خبر داد که مسئولان آن نویسندگانی را که قصد دارند کتابشان در قالب الکترونیکی عرضه شود، جلب و حمایت می کنند.

همچنین جنبشی تحت عنوان پروژه گوتنبرگ (**Project Gutenberg**) شکل گرفته است که هدف آن تبدیل کتاب های عادی به کتاب های الکترونیکی است. هزاران کتاب که تا کنون در کتابخانه ها و یا کلکسیون های خصوصی موجود بودند اکنون در قالب دیجیتال در دسترس همگان قرار می گیرند.

پیش بینی می شود تا سال ۲۰۰۵ یک ششم کتابهای خرید شده در آمریکا کتابهای الکترونیکی خواهد بود. تجارتی که ارزش ۸,۷ میلیارد دلار خواهد داشت.

گاه شماری:

مجله Wired در سال ۱۹۹۸ از انتشار "book 2.0" یا فناوری کتاب الکترونیکی خبر داد.

در سال ۱۹۹۹ کتاب الکترونیکی "Nuvomedia's Rocket" منتشر شد.

در ۱۴ مارس ۲۰۰۰، "Stephen King" کتابی الکترونیکی تحت عنوان "Bullet Riding The" منتشر کرد که تنها در روز اول به فروش ۴۰۰,۰۰۰ نسخه دست یافت، اما ظرف ۴۸ ساعت متن رمز شده آن شکسته شد به طوری که در سایت های مختلف Hack قابل دستیابی بود!

مزایا و ویژگی های کتاب های الکترونیکی:

Portability (سهولت انتقال در عین یکپارچگی مطالب)

اطلاعات پردازش شده (Information) می تواند به سرعت برق جابه جا شود. باتوسعه میکروچیپ ها، فناوری فایبراپتیک (Fiber Optic) و اینترنت، ارتباطات دیجیتال می تواند به سهولت هرچه تمامتر و به صورت بلادرنگ (Real Time) منتقل شود. کتاب های الکترونی می تواند به صورت download و یا به شکل ضمیمه به ایمیل (attachment)، عرضه شوند و نیز قابل ذخیره در دیسکت و یا CD-ROM می باشند.

Versatility (انسجام مطالب و تنوع کاربرد)

در حال حاضر مردم دسترسی بیشتری به اطلاعات دارند و می توانند بر اساس آن تصمیمات بهتری بگیرند. در مقایسه با قالب های رایج متنی، کتاب های الکترونیکی در عین دسته بندی مطالب به صورت فهرست یا موضوعی، به صورت وحدت یافته تبادل آن ها با یکدیگر را همراه با سهولت جستجو فراهم میکند.

Interactivity (تبادل بینابین مطالب با یکدیگر)

ترغیب شدن بیشتر برای ادامه خواندن ، سهولت نگهداری و یاد سپاری مطالب و توانایی بیشتر در کنترل مطالب از جمله موارد بسیار مهم برای خواننده می باشد.

یک کتاب الکترونیکی با امکاناتی مثل وجود فرامتن (**Hyperlink**) امکان تبادل بینابین مطالب و نیز مرور همزمان آنها با یکدیگر را فراهم میکند. این راحتی جستجو به ویژه برای افرادی که با مطالب تحقیقاتی سر و کار دارند بسیار حایز اهمیت می باشد.

Multimedia Capability (پشتیبانی از امکانات مالتی مدیا)

کتاب های الکترونیکی حتی می توانند این امکان را داشته باشند که به مطالب کتاب گوش دهید! نرم افزارهایی چون **Microsoft Reader** از امکانات بسیار خوبی از جمله خواندن متون برخوردار می باشند. این مطلب صرفاً جالب است اما برای افرادی مثل نابینایان و یا کسانی که مشکل خواندن مطالب را دارند نوید بخش عصری تازه در آموزش و اطلاع رسانی می باشد. همچنین این کتاب ها امکان خوبی برای برای بزرگ کردن مطالب دارند.

Useability (سهولت کار و اجرا)

اکثریت قریب به اتفاق مردم برای نوشتن و یا خواندن مطالب از طریق رایانه از نرم افزارهایی چون **Word** استفاده می کنند. به عنوان یکی از مشکلات نرم افزار **Word** این است که مطلبی که در یک نسخه آن مثل **Word 97** و یا در یک ویندوز فارسی ساز نوشته می شود به سادگی در نسخه دیگر این نرم افزار قابل اجرا نیست. به طوری که اگر شما آن را به رایانه دیگر که دارای نسخه دیگری است ببرید مخصوصاً اگر آن مطلب به زبانی غیر انگلیسی نوشته شده باشد، ممکن است به همان دقت اجرا نشود و نیز ممکن است بسیاری از افراد برای خواندن مطلبی که در قالب **PDF** در اختیار دارند، نرم افزارهای ویژه اجرای **PDF** را نداشته باشند و حتی نام آن ها را نیز نشنیده باشند.

مشکل بسیار مهمتری که در این بین وجود دارد قیمت بسیار بالای این گونه نرم افزارهاست. فقط قیمت بسته **Office** محصول شرکت مایکروسافت بیش از ۳۵۰ دلار میباشد که برای یک نرم افزار قیمتی بالا است. اما کتاب های الکترونیکی که در فرمت **EXE** هستند این مشکل را نیز حل کرده اند. یعنی شما کتاب الکترونیکی خود را صرف نظر از نوع سیستم عامل و یا وجود نرم افزاری برای خواندن آن نه تنها ساده تر از ورق زدن یک

روزنامه خواهیدخواند، بلکه از امکانات بسیارجالب دیگر آن نیز آن نیز بهره مند خواهید شد و حتی می توانید از درون کتاب برای نویسنده آن ایمیل بفرستید!

از جمله مشکلات دیگر این است که خواندن مطالب طولانی از طریق این گونه نرم افزارها به دلیل عدم تعبیه یا اجرای ساده **Hyperlink** ها و نیز نبود تبادل بین مطالب به صورت بلادرنگ برای خواننده بسیار خسته کننده خواهد بود. اما در یک کتاب الکترونیکی مطالب بسیار طولانی مثلاً نسخه کامل کتاب مقدس را می توان به صورت کلیک روی فهرست ها و دسته بندی ها به ساده ترین شکل مرور کرد.